

невеста, поскольку у представителей этой культуры синий цвет ассоциируется с нежностью и любовью. Цвет одежды, которую мы надеваем, формирует у окружающих определённые психологические ощущения от нашего присутствия. Так, синий цвет вызывает доверие и формирует впечатление серьёзности, вдумчивости и надёжности, способствует релаксации, умиротворяет, но в то же время держит в тонусе, располагает к общению, его называют цветом мудрости.

Итак, «синие» люди склонны к самопожертвованию, обожают читать, предпочитают отдавать, а не получать, не любят и не умеют скандалить. Они чувствуют себя одинокими даже тогда, когда их окружают люди. Ваш гардероб наполнен одеждой в тёмно-синих тонах? Тогда о вас смело можно сказать вот что: вы – умный и независимый человек. Вы не можете жить без душевного тепла, ласки и внимания. Вы отличаетесь необыкновенной терпеливостью, выдержкой и сдержанностью. Вы часто «уходите в себя»: состояние погруженности в мысли помогает вам сосредоточиться, настроиться на принятие решения в каком-либо важном вопросе. Синий цвет – символ верности и постоянства, а также один из любимых цветов автора этой статьи – Заслуженного учителя РФ, заслуженного преподавателя Ульяновского государственного университета, Почётного работника высшей школы, одного из старейших и наиболее успешных преподавателей дисциплины «Латинский язык и основы медицинской терминологии». Автор награждена медалью «За верность профессии» и Золотой медалью Российского Фонда Мира «За благотворительность и миротворческую деятельность». Следует подчеркнуть, что латинский язык – один из любимых учебных предметов студентов медицинского факультета им. Т.З. Биктимирова ИМЭиФК УлГУ. «Успех не является ключом к счастью. Счастье – вот ключ к успеху. Если вы любите то, что делаете, вы будете успешным» – сказал Альберт Швейцер (1875-1965), немецкий и французский теолог, философ и гуманист, музыкант и врач, лауреат Нобелевской премии мира (1952).

Таким образом, культурная антропология и лингвокультурология выступают как обобщённое знание об основных институтах человеческой культуры и её цветовых символов.

ЛИТЕРАТУРА

1. Гете И.-В. К учению о цвете // Избранные сочинения по естествознанию. – М. : АН СССР, 1957.
2. Гете И. Избранные сочинения по естествознанию. Очерк учения о цвете; перевод и комментарии И.И. Канаева; ред. ак. Б. Н.Павловского. – М. : Изд-во Академии Наук СССР, 1957.
3. Леонардо да Винчи. Избранные произведения. – Минск-Москва, 2000.
4. Маро Ж. Синий – самый тёплый цвет: графический роман» / пер. с фр. О. Ивановой. – М. : Изд-во «Бертельсманн Медиа Москау АО», 2013. – 156 с.
5. Базыма Б.А. Цвет и психика [монография]. – Харьков: ХГАК. 2001. – 172 с.
6. Интернет-источники: <http://magicofcolour.ru/sinii-cvet-v-odezhde>: <http://psyfactor.org/color.htm>: <http://cvet-v-odezhde.ru/sinii/276-psihologija-sinego-cveta>

УДК 316.46

Уваркіна О.В., Хлебас С.В.
**Національна медична академія
післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, м. Київ**
ЛІДЕРСТВО – ПОТЕНЦІАЛ СУЧАСНОГО ЛІКАРЯ

У статті проаналізовані класичні та сучасні теорії лідерства, сформульовані їх основні положення та висвітлено значення окремих концепцій

для розуміння лідерського потенціалу сучасного лікаря. Зроблено акцент на харизматичному, ситуаційному та емоційному підходах у теорії лідерства, які можуть сприяти ефективному впровадженню реформ у вітчизняну систему охорони здоров'я.

Ключові слова: лідерство, теорії лідерства, якості лідера, лікар.

В статтє проанализированы классические и современные теории лидерства, сформулированы их основные положения и освещены значения отдельных концепций для понимания лидерского потенциала современного врача. Сделан акцент на харизматичного, ситуационном и эмоциональном подходах в теории лидерства, которые могут способствовать эффективному внедрению реформ в отечественной системе здравоохранения.

Ключевые слова: лидерство, теории лидерства, качества лидера, врач.

The paper analyzes classical and modern leadership theories, formulates their fundamental principles and highlights the particular definitions to understand a modern doctor's leadership potential. The emphasis is laid on charismatic, situational and emotional approaches to leadership theories, which can contribute to implementing the reforms into the national health care system.

Key words: leadership, theory of leadership, qualities of a leader, doctor.

Реформування вітчизняної медичної галузі поступово виявляє нові напрями організації роботи сучасного лікаря та ставить конкретні завдання перед вищою медичною освітою щодо змін у підготовці майбутнього лікаря. Величезна кількість проблем, які є пріоритетними для проведення нагальних медичних реформ, на перший погляд, не визначає лідерство як умову успішності лікарської діяльності, але, на нашу думку, має актуальність і є необхідною якістю сучасного фахівця медичної галузі.

Реформа системи охорони здоров'я в Україні пов'язана з упровадженням різноаспектних організаційних змін, в яких величезна роль полягає на особливій функції управління, найефективнішими з яких є лідерські принципи творчої адаптації медичних працівників до нових умов праці.

Сьогодні існує величезна кількість концепцій лідерства, які мають теоретичні і практичні розробки у різних напрямках діяльності людини і які отримали світове визнання. Серед основних теорій о лідерстві найбільш відомі та популярні теорії великої людини, теорії особистих якостей, поведінкові та ситуаційні теорії, теорії транзакційного та трансформаційного лідерства тощо [1, с.79]. Генеза теорій лідерства, яка системно досліджена сучасними науковцями, показує сьогодні величезні зміни у концептуальних підходах до відомих теорій лідерства та розробку нових сучасних концепцій, які викликані потребою в підвищенні ефективності діяльності організацій та людини в умовах модернізації, реформування, трансформації та кризових ситуаціях суспільства.

Аналіз теоретичної спадщини засновників концепцій лідерства та сучасних розробок показав, що більшість визначень поняття «лідерство» пов'язане з відповідною моделлю поведінки особистості та процесом взаємовпливу між декількома суб'єктами, який спрямований на ефективний результат. Еволюційно теорії лідерства доповнювалися новими концепціями відносин між лідером і послідовниками, але у перспективі, завдяки теоріям лідерство-служіння та Shared leadership (спільне лідерство), практично зорієнтовані на послідовників. Однак є теорії лідерства, які не втратили свою актуальність в сучасних умовах розвитку та трансформації суспільства.

Вітчизняна медична реформа актуалізувала проблеми лідерства серед лікарів, які за новими функціональними обов'язками вже не можуть займати позицію спостерігача. Лікарі мають стати лідерами у своєму фаху і стати провідниками медичних реформ для всіх верст населення, для всього суспільства.

Для проведення ефективних змін у системі охорони здоров'я, без сумніву, потрібні харизматичні особистості. Харизматична теорія («теорія рис») виходить з німецької психології і концентрує свою увагу на природжених якостях лідера [2, с.65]. За цією теорією тільки сукупність певних психологічних рис людини дає можливість стати лідером, який, як лідер-харизматик, завжди прагне змінити ситуацію та запропонувати позитивне бачення розвитку організації у майбутньому. Лікар-харизматик завжди встановлює довірливі відносини з пацієнтом, легко переконує його у необхідності уважного ставлення до власного здоров'я, охоче пропагандує реформи, які на його думку будуть позитивно впливати на процес лікування пацієнтів та організацію його професійної лікарської діяльності. Харизматична особистість завжди прагне захопити лідерські позиції, тому у медицині такі лікарі зазвичай потрапляють на управлінські посади у системі охорони здоров'я.

Трансформації та реформи в суспільстві завжди передбачають оптимальні або корінні зміни в існуючих системах, метою яких є значне підвищення ефективності роботи організацій. Одна із популярних сучасних ситуаційних теорій лідерства визначає, що в умовах змін виникає потреба в лідерах, які швидко реагують на реформи та творчо адаптуються до нових правил. Прикладом цього є початковий етап реформування системи охорони здоров'я, який охопив першу ланку і вже виділів серед сімейних лікарів ситуаційних лідерів. Розробником цієї теорії лідерства є американський вчений Ф.Фідлер [3], який у своїй концепції робить акцент на інтеграції впливу стилів лідерства і ситуаційних змінних.

Ситуаційний підхід Ф.Фідлера може бути реалізований на практиці в основі нових організаційних принципів та моделях реформи системи охорони здоров'я і привести до ефективних результатів. Ефективність впроваджень основних завдань нової медичної реформи безпосередньо залежить від лікаря-лідера, якого вирізняє певна система особистих якостей та його поведінка в тій чи іншій ситуації, а також обраний їм стиль лідерства (креативний, амбіційний або товариський) для виконання необхідного обсягу та рівня робіт у професійної діяльності. Така ситуаційна теорія лідерства на практиці визначає незалежність особистісних якостей лікаря-лідера від ситуаційних факторів, а ефективність його роботи залежить від того, наскільки ситуація дає йому можливість впливати на інших людей для вирішення поставлених завдань.

Діяльність лікаря відноситься до типу професій «людина-людина» і завжди має емоційну складову. Тому для ефективних системних змін в системі охорони здоров'я необхідні емоційні лідери. Сутність теорії емоційного лідерства полягає в тому, що лідер повинен направляти колективні емоції в потрібне русло, створювати атмосферу дружності, боротися з негативними настроями. Вона передбачає емоційну компетентність, можливість надання емоційної підтримки, вміння управляти собою та відносинами з іншим людьми. І якщо прихильники теорії ситуаційного лідерства завжди виділяють як лідерські якості творчу обдарованість і високий рівень інтелекту, то концепція емоційного лідерства Д.Гоулмана [4] стверджує, що у XXI столітті відбувся реванш почуття над інтелектом. Сьогодні

здібності людини до професійних успіхів вимірюються не інтелектуальним коефіцієнтом (IQ), а емоційним коефіцієнтом (EQ) [5, с.7].

Лікаря зі здібностями емоційного лідера відрізняє спроможність аналізувати власні емоції та розпізнавати їх вплив на себе, інших, ситуацію в цілому. У емоційного лікаря-лідера більш розвинута інтуїція при прийнятті рішень та адекватна самооцінка. Ініціативність та креативність дій лікаря-лідера у сучасній медицині сприяють ефективній взаємодії з пацієнтом завдяки спілкуванню, спільній діяльності, розвитку поваги та довіри. Так, наприклад, лікар-стоматолог під час проведення реконструкції посмішки (або лікування) може вмотивувати пацієнта більш ретельно проводити індивідуальну гігієну порожнини рота, щоб запобігти розвитку багатьох захворювань.

Дослідники теорії емоційного лідерства вважають, що професійна група, яку очолює емоційний лідер показує високу ефективність роботи колективу на основі використання командної роботи та співробітництва. Емоційна компетентність, можливість надання емоційної підтримки, вміння управляти собою та відносинами з іншим людьми є складовими емоційного інтелекту людини і саме він зараз має переваги у сучасному комунікативному просторі медичної галузі, в умовах трансформації системи.

Потребу у нових лідерах вимагає і нове інформаційне суспільство. Інноваційність більшості процесів сучасної комунікації («держава в смартфоні») формує нові вимоги до лідерських здібностей керівників і фахівців системи охорони здоров'я. У вищих медичних закладах освіти вже не рідкістю є створення «Шкіл лідерства», діяльність яких спрямована на використання лідерського потенціалу у викладачів-лікарів, а також удосконалення навичок ефективної взаємодії практикуючих лікарів, розвиток їх мотиваційних стратегій, налаштування на зміни тощо[6, с.85].

Однак, лідерський потенціал лікаря немає обмежуватися лише харизмою, інтелектом, креативністю та емоційністю. Здатність до впровадження телемедичних технологій (цифрова медицина, телемедицина) та їх творчої адаптації у сучасній професійній медичній діяльності відкриває нові можливості для розвитку лідерських навичок та ініціатив фахівця XXI століття в умовах реформування медичної галузі України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Чорний А. В. Сучасні теорії лідерства: загальний огляд та структурна модель/А. В. Чорний// Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : науковий журнал. – Острог : Вид-во НаУОА, 2018. – № 9(37). – С. 78–84.
2. Теоретичні аспекти теорій лідерства крізь призму ефективного лідерства [Електронний ресурс] / Л.С. Філатова, Л.В. Новохацька // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2014. – № 3 (13). – С. 64-69. – Режим доступу: <http://economics.opu.ua/files/archive/2014/n3.html>
3. Fiedler Fred E. The Effects of Leadership Training and Experience: A Contingency Model Interpretation/ Fiedler Fred E.// Administrative Science Quarterly. – 1972. –Vol. 17. – No. 4 (Dec.). – pp. 453-470. – Режим доступу: http://www.jstor.org/stable/2393826?seq=1#page_scan_tab_contents
4. Гоулман Д. Эмоциональное лидерство: искусство управления людьми на основе эмоционального интеллекта : пер. с англ. / Д. Гоулман, Р. Бояцис, Э. Макки. – 3-е изд. – М. : Альбина Бизнес Букс, 2008. – 302 с.
5. Белікова Ю.В. Становлення та переваги емоційного лідерства/ Ю.В. Белікова// Український соціум. – 2012. – № 2(41). – С.7-16.

6. Досвід формування лідерської компетентності викладачів Харківської медичної академії післядипломної освіти / Хвисьюк О.М., Марченко В.Г., Коломійченко Ю.А., Страшок Л.А., Гончарова О.Ю., Жеребкін В.В., Гирия М.П., Кудрявцева Т.О. //Матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої 60-річчю ТДМУ, «Сучасні підходи до вищої медичної освіти в Україні». – Медична освіта. – 2017. – № 3 – С.83-86.

УДК 378.147.091.33-027.22:811.161.2'243

Федько О.Ю.

Запорізький державний медичний університет
ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ
ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ: ПРАКТИЧНИЙ
АСПЕКТ

У статті проаналізовано особливості запровадження ігрових технологій у навчальний процес. Здійснено огляд найбільш ефективних завдань ігрового типу, які найчастіше використовують при викладанні української мови як іноземної. Наведено конкретні приклади завдань, зокрема з лексикою медичної тематики.

Ключові слова: інтерактивні методи навчання, ігрові технології, рольова гра, комунікативна компетенція, проблемна ситуація.

В статті проаналізовано особенности внедрения игровых технологий в учебный процесс. Подан обзор наиболее эффективных заданий игрового типа, который чаще всего используются при обучении украинскому языку как иностранному. Приведено конкретные примеры заданий, в частности с лексикой медицинской тематики.

Ключевые слова: интерактивные методы обучения, игровые технологии, ролевая игра, коммуникативная компетенция, проблемная ситуация.

The article deals with the analyses of the specificity of the introduction of game technologies into educational process. There was done a review of the most effective game tasks, which are most often used during Ukrainian as a foreign language classes. Several examples of tasks, including those related to medical topics, were given.

Keywords: interactive teaching methods, game technologies, role play, communicative competence, problem situation.

У сучасному навчальному процесі посилюється роль використання інтерактивних методів, адже вони передбачають активну взаємодію студента як з викладачем, так і з одногрупниками. Це сприяє активізації пізнавальної діяльності, підвищенню мотивації та ефективності навчання.

Серед інтерактивних методів навчання дослідники (В. Артемов, Н. Головка, І. Зимня, Н. Кіш, С. Ніколаєва, В. Скалкін, П. Щербань та ін.) особливу увагу приділяють ігровим технологіям, позаяк їх залучення дозволяє «підвищити інтерес студентів до навчання, рівень сформованості пізнавального інтересу, рівень мовної компетентності студентів; позитивно вплинути на діяльність особистості...; підвищити загальний рівень групової згуртованості» [2, с. 19].

Мета цієї розвідки – здійснити огляд завдань ігрового типу, оптимальних за ефективністю при викладанні української мови як іноземної.

Гра – форма самостійної та творчої пізнавальної діяльності, що сприяє узагальненню та систематизації знань, формує навички самостійного (або колективного) вирішення поставлених завдань, вміння аналізувати проблемну ситуацію, моделювати можливі шляхи її розв’язання. На думку Н. Кіш, гра «допомагає активізувати, закріпити, проконтролювати і скоригувати знання,